

**EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT**

**PROGRAMA
PENTRU
RELIGIE BAPTISTĂ**

**- București -
2020**

A. Notă de prezentare

Prezenta programă se adresează profesorilor care susțin examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar în specializarea *Religie Baptistă*. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional. Programa este elaborată în acord cu programele școlare în vigoare din învățământul preuniversitar pentru disciplina religie. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice, specifice disciplinei.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin examenul de definitivare la disciplina *Religie Baptistă* pot predă în învățământul preuniversitar disciplina *Religie Baptistă* și *Discipline Teologice de Specialitate*, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Programa a fost structurată astfel încât să abordeze conținuturi ale disciplinei de specialitate din următoarele domenii teologice: *Teologie Biblică, Teologie Sistematică, Istoria Bisericii, Liturgică*, precum și din domeniul *Didacticii disciplinei și a metodicii predării Religiei*.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ secundar superior, filiera teologică, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția predării disciplinei *Religie Baptistă*, precum și a *Didacticii disciplinei și a metodicii predării Religiei*;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

B. Competențe specifice profesorului de religie

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de *didactică a disciplinei și a metodicii predării religiei*, anumite competențe specifice profesorului de *Religie Baptistă*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- operarea cu adevărurile fundamentale de credință și cu elementele de didactică și de metodică a predării religiei, într-o varietate de contexte educaționale;
- organizarea situațiilor de învățare și a celor educaționale, în general, în conformitate cu valorile morale și spirituale specifice disciplinei Religie;
- aplicarea principalelor documente școlare reglatoare în vigoare – planuri-cadru, programe școlare, programe pentru examene naționale – în conformitate cu specificul acestora și al contextului educațional;
- proiectarea activității didactice prin valorificarea conexiunilor logice dintre elementele din structura planurilor-cadru de învățământ (de ex.: relațiile dintre disciplinele din aria curriculară Om și societate) și a celor din structura programelor școlare (de ex.: relația dintre competențele specifice, conținuturile învățării, exemplele de activități de învățare, evaluarea rezultatelor învățării elevilor)
- organizarea procesului didactic, valorificând elementele de proiectare, specificul contextului, precum și strategiile didactice orientate spre obținerea unui climat educativ stimulativ și eficient
- evaluarea rezultatelor învățării elevilor, prin utilizarea de strategii și instrumente de evaluare adecvate documentelor curriculare în vigoare;
- adecvarea demersurilor didactice la particularitățile de vârstă și la specificul dezvoltării cognitiv-afective a elevilor;
- valorificarea în demersul didactic a relațiilor trans-, inter-, intra- și multidisciplinar;
- comunicarea didactică empatică și eficientă, în contextul activităților specifice disciplinei Religie.

C. Tematica la disciplina de specialitate

Domenii teologice:

1. *Teologie Biblică*
2. *Teologie Sistematică*
3. *Istoria Bisericii*
4. *Liturgică*

D. Tematica pentru didactica disciplinei și metodică predării Religiei

C. 1. TEOLOGIE BIBLICĂ

1. Cartea Genezei. Creația biblică. Căderea omului. Potopul. Turnul Babel. Strămoșii poporului evreu: Avraam, Isaac, Iacov. Formarea poporului evreu în Egipt.
2. Legământul dintre Dumnezeu și poporul evreu. Contextul evenimentului (eliberarea din robia egipteană, călătoria prin pustie, darea Legii). Cortul întâlnirii: semnificație și elemente majore componente.
3. Poporul Israel în perioada monarhiei. Contextul apariției monarhiei. Saul - primul împărat (ascensiune și decădere). David – întemeietorul celei mai lungi dinastii (alegerea lui David, împărat la Hebron și Ierusalim, consolidarea statului național evreu, păcatul lui David și consecințele sale). Solomon și construcția Templului. Dezbinarea împărăției. Robia asiriană și babiloniană.
4. Profetii mesianice din Vechiul Testament.
5. Evangheliile – prezentare generală. Problema sinoptică. Soluțiile propuse.
6. Călătoriile misionare ale apostolului Pavel. Cele trei călătorii misionare – traseu, evenimente deosebite, epistole scrise în această perioadă. Problematika dezbătută la Conciliul de la Ierusalim.
7. Stiluri literare în Scriptură. Evangheliile și epistolele – probleme hermeneutice. Narațiunea vechi-testamentară și interpretarea ei.

Bibliografie

1. Carson, D. A., Moo, Douglas J., *Introducere în Noul Testament*, Editura Făclia, Oradea, 2008
2. Schultz, Samuel, *Călătorie prin Vechiul Testament*, Editura Logos, Cluj Napoca, 1998
3. Talpoș, Vasile, Dr., *Studiu Introductiv în Legea, Istoria și Poezia Vechiului Testament*, Ed. Didactică și Pedagogică, 1999
4. Tenney, Merrill, *Studiul Noului Testament*, Editura Logos, Cluj Napoca, 1998
5. Fee, Gordon D., Stuart, Douglas, *Biblia ca literatură*, Editura Logos, Cluj Napoca, 1998.

C.2. TEOLOGIE SISTEMATICĂ

1. Revelația generală și specială a lui Dumnezeu.
2. Doctrina despre Cuvântul lui Dumnezeu. Inspirația, ineranța, autoritatea, necesitatea și suficiența Scripturii. Canonul Scripturilor.
3. Doctrina despre Dumnezeu. Existența și cunoașterea lui Dumnezeu. Trinitatea. Atributele lui Dumnezeu.
4. Doctrina despre om. Crearea omului. Omul creat ca bărbat și femeie. Natura esențială a omului. Păcatul. Legămintele dintre Dumnezeu și om.
5. Doctrina despre Isus Christos. Persoana lui Christos. Ispășirea. Învierea și Înălțarea.
6. Doctrina despre Duhul Sfânt. Persoana și lucrarea Duhului Sfânt.
7. Doctrina aplicării răscumpărării. Harul comun. Alegere și respingere. Regenerarea. Convertirea. Justificarea. Înfierea. Sfințirea. Botezul și umplerea cu Duhul Sfânt. Rămânerea în credință.
8. Doctrina despre Biserică. Biserica: natura, semnele și scopurile ei. Puritatea și unitatea Bisericii. Autoritatea Bisericii. Conducerea Bisericii. Botezul și Cina Domnului.

9. Doctrina despre viitor. Moartea și starea intermediară. Întoarcerea lui Christos. Mileniul. Judecata finală și pedeapsa eternă. Ceruri noi și pământ nou.

Bibliografie

1. Grudem, Wayne, *Teologie sistematică*, Editura Universității „Emanuel”, Oradea, 2004
2. Erickson, Milard J., *Teologie creștină*, Editura Cartea Creștină, Oradea, 2004
3. Rawlings, Harold, *Doctrine baptiste fundamentale*, Editura Universității „Emanuel”, Oradea, 2007
4. Milne, Bruce, *Cunoaște adevărul - Manual de doctrină creștină*, Editura Făclia, Oradea, 2006.

C. 3. ISTORIA BISERICII

1. Apariția și expansiunea creștinismului. Contextul politic, filosofic și religios al sec. I. Răspândirea evangheliei în Imperiul roman. Persecuțiile religioase din primele secole.
2. Conciliile Bisericești. Niceea (325), Constantinopol (381), Efes (431), Calcedon (451). Problemele mari dezbătute și evoluția crezului.
3. Schisma din 1054. Cauze și implicații. Încercări de unire a Bisericilor din Răsărit și Apus. Unirea de la Lyon (1274). Conciliul de la Ferrara – Florența (1438 – 1439). Retragera excomunicărilor reciproce din 7 decembrie 1965.
4. Reforma lui Luther. Viața lui Luther până în 1517. Cele 95 de teze. Sola fide, sola gratia, sola Scriptura.
5. Dezvoltarea mișcării baptiste în Anglia, Germania și America.
6. Dezvoltarea mișcării baptiste în România.

Bibliografie

1. Cairns, Earle E., *Creștinismul de-a lungul secolelor*, Editura Cartea Creștină, Oradea, 1997
2. Bunaciu, Ioan, *Istoria răspândirii credinței baptiste*, Ed. Universității București, 1995
3. Bunaciu, Otniel, *Istoria creștinismului*, Ed. Universității București, 1995
4. Rămureanu, Ioan, *Istoria Bisericească Universală*, Editura I.B.M. al B.O.R., 1992
5. Popovici, Alexa, *Istoria baptiștilor din România 1856-1989*, Editura Făclia, Oradea, 2007

C. 4. LITURGICĂ

1. Liturghie: termeni, definiții, prezentare istorică.
2. Perspective teologice asupra închinării. Componentele închinării.

Bibliografie

1. Garlock, Frank, și Woetzel, Kurt, *Muzica în Echilibru*, Editura Făclia în colaborare cu Editura Universității „Emanuel” din Oradea, Oradea, 2006
2. Braniște, Ene, *Liturgica specială*, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 1980
3. Snyder, James, *Tozer despre închinare și divertisment*, Editura Lampadarul de aur, Oradea, 2006
4. Masters, Peter, *Închinarea*, Editura Făclia, Oradea, 2010
5. Engle, Paul, *Redescoperind plinătatea închinării*, Editura Institutului Biblic „Emanuel”, Oradea, 1998
6. Hunt III, Arthur W., *Cuvântul pe cale de dispariție*, Editura Făclia, Oradea, 2007.

Notă: Bibliografia pentru disciplinele de specialitate include manualele de religie baptistă cuprinse în Catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

D. TEMATICA PENTRU DIDACTICA DISCIPLINEI ȘI METODICA PREDĂRII RELIGIEI

I. Religia ca disciplină de învățământ

1. Educația religioasă și finalitățile acesteia
2. Baza legislativă a predării religiei în școală

II. Dimensiunea educativ-formativă a predării religiei în școală.

III. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Componentele curriculumului național: planuri-cadru (trunchi comun, curriculum diferențiat, curriculum la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală), programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare; alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module
2. Proiectarea curriculumului la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală de tipul: aprofundare/ extindere/ opțional ca disciplină nouă; modalități de analiză a nevoilor specifice ale elevilor, modalități de selectare a CDS, modalități de dezvoltare a unei programe de CDS, exemple posibile pentru domeniul educației religioase
3. Competențele predării-învățării-evaluării la disciplina religie. Competențe generale, competențe specifice. Operaționalizarea competențelor
4. Programa școlară: structura programei școlare, utilizarea programei în proiectarea și realizarea activităților didactice; relația dintre programa școlară și manualul școlar
5. Proiectarea activității didactice: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea de activități de învățare intra-, inter- și transdisciplinare
6. Lecția. Tipuri de lecție

IV. Principiile didactice generale. Principii didactice specifice predării religiei: principiul hristologic și principiul eclesiologic

V. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare

1. Metode didactice: clasificare, caracterizare, metode de comunicare și asimilare a cunoștințelor/ metode de cunoaștere a realității religioase / metode fundamentate pe acțiune / metode moderne de predare – învățare / utilizarea metodelor centrate pe elev/ tehnicilor de învățare prin cooperare
2. Forme de organizare a activității didactice: caracterizare, clasificare
3. Forme de activitate extrașcolară specifice disciplinei religie și proiectarea acestora: cateheza, serbarea religioasă, vizitele și pelerinajele, expozițiile, cercurile pe disciplină, participarea la slujbele religioase
4. Mijloacele de învățământ utilizate în activitatea didactică: caracterizare, funcții, clasificare
5. Mijloace de învățământ specifice disciplinei religie: textul biblic, literatura religioasă, icoana, portretul, harta, mijloacele audio- vizuale, calculatorul etc
6. Utilizarea tehnologiei informației și comunicării, a platformelor educaționale și a softurilor în construirea unor medii active de instruire. Exemplificări pentru ora de religie

VI. Evaluarea procesului instructiv-educativ

1. Evaluarea de proces: obiective, caracterizare, funcții, tipologie. Specificul evaluării la ora de religie.
2. Metode de evaluare: caracterizare, tipologie.
3. Instrumente de evaluare: caracterizare, calități (validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate).
4. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare.
5. Elaborarea probelor scrise: proiectarea testului docimologic, matricea de specificații.
6. Metode și instrumente complementare de evaluare (referatul, proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a activității și comportamentului elevului).

VII. Profesorul de religie: Consilierea și îndrumarea duhovnicească în cadrul educației religioase.

Notă: Bibliografia pentru *didactica disciplinei de specialitate* include *planurile-cadru* și *programele școlare* pentru disciplina *religie* valabile în anul școlar în care se susține examenul, disponibile pe site-ul <http://programe.ise.ro/Actuale/Programeinvigoare.aspx>

Bibliografie

1. BOLOCAN, Carmen-Maria, *Catehetica și Didactica Religiei. Interferențe și deosebiri*, Performantica, Iași, 2005
2. CUCOȘ Constantin, *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*, Polirom Iași 1999
3. TIMIȘ, Vasile, *Religia în școală. Valențe eclesiale, educaționale și sociale*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004
4. PANOSCHI, Mihaela; LIȚOIU, Nicoleta; Pr. IORDĂCHESCU Nicolae, *Ghid de evaluare, Religie*, Aramis, București, 2001
5. ȘEBU, S., OPRIȘ, M., OPRIȘ, D., *Metodica predării religiei*, Ed. a II-a, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2017;
6. TIMIȘ, Vasile, *Evaluarea - factor de reglare și optimizare a educației religioase*, Renașterea, Cluj-Napoca, 2003
7. BOCOȘ, Mușata, *Instruire interactivă*, Polirom, 2013
8. CIOLAN, L., 2008, *Învățarea integrată-fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași
9. CRISTEA Sorin, *Dicționar de termeni pedagogici*, E.D.P., București, 1998
10. Cucuș C., *Pedagogie generală*, Ed. Polirom, Iași, 2000
11. PETRESCU, P., POP, V., 2007, *Transdisciplinaritatea – o nouă abordare a situațiilor de învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București
12. STOICA, Adrian (coord.), 2001, *Evaluarea curentă și examenele*, ProGnosis, București
13. Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980
14. Programul național de dezvoltare a competențelor de evaluare ale cadrelor didactice (DeCeE), CNCEIP, Editura Euro Standard, București, 2008.